

Anbefalinger fra oplægsholdere ved høring om Danmarks nye udviklingspolitiske strategi

Afholdt af Udenrigsudvalget og Udenrigsministeriet den 28. januar 2021 i Landstingssalen

Dette dokument indeholder anbefalinger fra de af mødets oplægsholdere, der har efter anmodning har eftersendt skriftlige bemærkninger.

Session 1: "Erfaringer fra Verden 2030"

Ole Thonke, ambassadør i Nairobi, Kenya

Tradition for 5 års strategier. Verden 2030 blev vedtaget med bredt politisk flertal, hvilket er vigtigt for os ude på den danske ambassader, der skal omsætte den til handling. Giver os mulighed for at arbejde langsigtet – hvilket er afgørende. Vigtigt at jeg har hele Folketinget bag mig. For det tager tid at skabe resultater i de fattige og skrøbelige lande vi arbejder i. Der er ikke noget quick fix – slet ikke i Afrika.

Huske at Verden 2030 kom til på baggrund af Verdensmålene og en optimisme globalt. Men også flygtningekrisen fyldte meget.

Første prioritet er Sikkerhed og Udvikling

Vi har formået at flyttet tyngden i den bilaterale bistand mod skrøbelige lande, der fylder mere i dansk bistand end tidligere. Giver god mening, da det også er her vi ser flygtninge og migrationsstrømme fra. Og hvis vi ikke lykkes med at opbygge stater og institutioner så besejrer vi ikke grupper som Al-Shabaab på Hornet.

Samarbejdet med forsvaret, politiet og andre danske myndigheder er lykket. Eks. har vi gode erfaringer med freds- og stabiliseringsprogrammet på Hornet. På pirateri er kriseindsatserne nu afløst af forebyggende indsatser. Den regning er lille ift. hvad pirateriet tidligere kostede Danmark.

Anden prioritet er Migration og Flygtninge

Flygtningekrisen var på sit højeste da Verden 2030 blev til. Her er vi lykket. Ikke i mål, men vi ser slet ikke samme niveau af flygtningestrømme til EU som i 2015. I stedet ser vi større flygtningestrømme internt i Afrika. Både bilaterale indsatser men særligt EU har spillet en vigtig rolle her. Også lykkes bedre med tilbagetagelse – har nu et system der virker.

En større del af bistanden er nu målrettet flygtninge, desværre delvist på bekostning af den langsigtede bilaterale indsats. Men fakta er, at antallet af flygtninge er blevet ved med at stige og behovet er enormt.

Verden 2030 satte fokus var at få den humanitære bistand til at arbejde sammen med de langsigtede indsatser i landeprogrammerne. Her gør vi mere i nærområder og har gode resultater. Men mulighed for bedre samtænkning – også med de multilaterale. Global Compact udgør en god ramme som vi kan udnytte mere fremadrettet.

Tredje prioritet er Inklusiv og bæredygtig vækst

Vi har drejet mange bilaterale indsatser i denne retning. Opprioriteret bæredygtig energi, vand, men også bredere fokus i mange lande på cirkulær økonomi, bæredygtige jobs. Særligt ved brug af **partnerskabstanken** i Verdensmål 17.

Et vigtigt emne har de sidste fem år været at få den private sektor med. Her er vi nået langt og Danmark sammen med Holland været helt fremme internationalt. Vi har skabt nye løsninger og skabt mulighed for at eks. danske NGO'er har skabt samarbejde med private virksomheder, som eks. FKN og Arla/NovoZymes.

Også på finansieringsfronten er vi nået langt med at tiltrække private kapital. IFU's SDG Fond og nye Grønne Fremtidsfond er gode eksempler. Mest i mere stabile lande, men også i Somalia, hvor IFU investerer i at yde lån til SME'er. Mulighederne er dog meget større end hvad vi udnytter nu.

Frihed, Demokrati og rettigheder

Haft særligt fokus på kvinder og pigers rettigheder. Formålet at øge danske indsats i de bilaterale programmer og også arbejdet multilateralt. ICPD i Nairobi i 2019 var et godt eksempel på, hvor vi lykkes at drive en progressiv dagsorden frem og som har betydet, at lande som Kenya ligger helt fremme. Konkret har vi også formålet at sænke mødre-dødeligheden og sikre bedre adgang til basal sundhed.

Hvis vi ser ind i fremtiden vil jeg fremhæve fire pointer:

1. **COVID 19** har indtil videre ikke været den sundhedsmæssige katastrofe i Afrika som forudsagt. Men til gengæld en økonomisk katastrofe. WB netop estimeret at Afrika bliver sat tilbage til 2010. Antallet af jobs mistet er enormt. Netop hvad afrikanske lande selv har som første prioritet. De fattigste og mest sårbare grupper er blevet ramt hårdest. Vacciner når først til Afrika senere og delvise nedlukninger vil trække ud på kontinentet.

Covid-19 har også medført en stigende gældskrise. Vi kan låne os ud af problemerne i Europa – stort set gratis – men det kan de ikke i Afrika.

Endeligt ser vi tendens til faldende bistand. UK går ned på 0,5. Risiko for at andre følger med.

2. **Klimaforandringerne** bider for alvor. Somalia og Kenya som eksempel. Behovet for klimatilpasning fremover bliver større. Særligt vand, nye afgrøder, m.m
3. **Migration og flygtninge** går ikke væk. Sahel og Hornet kæmper stadig med krig og radikale oprørsgrupper. Økonomisk nedgang fører til øget konfliktpotentiale. Hertil kommer klimaforandringer der giver øget pres på ressourcer.

Globale værdikamp om demokrati og rettigheder. Vi har ikke længere monopol på samfundsmodellen. Mange lande kigger mod eks. Kina. Samme gælder eks. kvinders rettigheder som er under pres – særligt i de skrøbelige lande. Trykket fra religiøse grupper fra Golfen – eks. i Somalia hvor der løbende bliver foreslået nye undertrykkende love.

Session 1: "Erfaringer fra Verden 2030"

Birgitte Qvist-Sørensen, generalsekretær, Folkekirkens Nødhjælp

Jeg vil fremhæve et par centrale områder, hvor strategien har ramt helt rigtigt i forhold til de udfordringer, vi oplever i vores arbejde i verden. Og et par centrale områder, der bør udfoldes i den nye strategiperiode.

Først en kommentar til strategiens fokus.

Det er helt afgørende, at bistanden fastholder den fattigdomsorienterede retning. Det er i sidste ende det, udviklingsbistanden er til for.

Det er især vigtigt i en tid, hvor bistandspolitik og indenrigspolitik kobles tæt sammen. Og hvor der er et kæmpe behov for at få verdens fattigste med i en retfærdig genopbygning efter covid.

Ambitionen om "leaving no-one behind" skal altså stå lysende klart. Her spiller civilsamfundet en vigtig rolle - som Verden2030 helt rigtigt anerkender. Men princippet bør gennemsyre alle instrumenter og både humanitære og langsigtede indsatser.

Klimaindsatsen skal i højere grad målrettes de fattigste og mest marginaliserede. Vi oplever, hvordan klimaændringer virkelig udfordrer udviklingslandenes evne til at producere mad nok. Derfor skal vi sikre et fortsat stærkt fokus på fødevarerikkerhed.

Og så bør Danmarks lederskab på kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder suppleres af et lige så stærkt fokus på kvinders økonomiske rettigheder og muligheder. Ganske enkelt fordi kvinders økonomiske stilling er en væsentlig forudsætning for at kunne bestemme over egen krop.

Med Verden 2030 fik Danmark for første gang en fælles humanitær og udviklingspolitisk strategi.

Det var helt rigtigt set. Opgøret med silotænkning i bistanden og Danidas unikke fleksibilitet til, at vi kan samtænke det humanitære og det langsigtede bør videreføres. Også i nærområdeindsatsen.

I en tid med flere og flere langstrakte kriser, giver det civilsamfundet og vores lokale partnere mulighed for at designe humanitære indsatser, der bidrager til fred og langsigtet udvikling. Og hvor vi derfor gør noget ved årsagerne til, at der opstår humanitære kriser i første omgang.

Verden 2030 tog samtidig vigtige skridt med partnerskaber for udvikling, som vi skal bygge videre på.

Der er behov for at styrke samarbejdet med og opbakningen til det lokale civilsamfund. Til lokale landbrugs-NGO'er, rettighedsforkæmpere, trosbaserede organisationer, fagbevægelsen. De der står klar først når krisen rammer. Dem der sikrer, at bæredygtig udvikling bider sig fast. Og dem, der går forrest i forsvaret for menneskerettigheder og demokrati. Med andre ord; der bør være væsentligt større fokus på lokalisering i den nye strategi.

Et område, hvor Verden 2030 er spot on, er strategiens fokus på innovative partnerskaber mellem civilsamfund, virksomheder og videns institutioner, der leverer på Verdensmålene og den grønne omstilling.

Her er Danmark helt i front. Det bør kobles til et stærkere fokus på adgang til kapital i den nye strategi. Vi skal kunne udbrede de bedste løsninger til endnu flere mennesker. Det kræver, at vi blandt andet får investeringsbanken for udviklingslande meget bedre i spil. Vi skal sikre, at IFU's indsatser får større udviklings- og fattigdomseffekt – helt i tråd med bankens mandat.

Til sidst en lynhurtig bemærkning om det geografiske fokus:

Det diskuteres lige nu, om Danmark fortsat skal give bistand til Asien. Her vil jeg bare sige, at civilsamfundsindsatsen – den humanitære, den langsigtede og rettighedsarbejdet - står langt stærkere når dansk myndighedssamarbejde og diplomati er til stede. Det bør man virkelig have sig for øje, før man for eksempel trækker bistanden fra et både klimaskrøbeligt og geopolitisk centralt land som Myanmar.

Session 1: "Erfaringer fra Verden 2030"

Marie Gad, chef for global udvikling og bæredygtighed, Dansk Industri

Den nye danske udviklingspolitik bliver til på et tidspunkt, hvor udviklingslandene er ramt af flere kriser på én gang. Klimakrisen har allerede i nogen tid sat sine spor, og Corona-krisen kommer til at trække lange og dybe spor i form af lav økonomisk vækst og arbejdspladser, der er forsvundet.

Udviklingsbistanden kan ikke løse disse udfordringer alene. Derfor er det afgørende, at bistanden bruges som en løftestang for alle de øvrige ressourcer, der kan bringes i spil i forhold til at understøtte

udviklingssamarbejdet. Dansk Industri og dansk erhvervsliv er klar til at bidrage med engagement, investeringer og innovation.

Verdensmålene som omdrejningspunkt

DI bakker op om, at Verdensmålene fortsat skal være den overordnede ramme for Danmarks udviklingspolitiske indsats med fokus på udvalgte områder og tværgående prioriteter, hvor Danmark har særlige styrker, interesser og kan skabe reel forandring baseret på lokalt ejerskab og efterspørgsel. DI anbefaler

- Danmark skal tage en **førerposition på Verdensmål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst**. Med den danske model har Danmark nogle særlige ressourcer og erfaringer at bidrage med og partnere i form af fagbevægelse og erhvervsliv, der ønsker at bakke op og bidrage aktivt.
- At Danmark arbejder aktivt for at styrke fokus på **bæredygtighed samt brug af nye innovative løsninger i indkøb i internationale organisationer**, herunder FN og EU.
- At Danmark styrker indsatsen for at understøtte **bæredygtighed og social ansvarlighed i globale værdikæder**, eksempelvis i samarbejde med Dansk Initiativ for Etisk Handel, DIEH.
- At Danmark styrker fokus på **bekæmpelse af korruption**, herunder brug af digitale teknologier, der kan anvendes til at styrke korruptionsbekæmpelse og god regeringsførelse.

Inddrag den private sektor

Privatsektorens bidrag og engagement er nødvendig for at opnå Verdensmålene, og danske virksomheder er klar til at gøre en forskel med konkrete løsninger. DI anbefaler:

- At **IFU styrker samarbejdet med danske virksomheder**, og der kommer øget fokus på at få danske underleverandører og danske komponenter, herunder fokus på bæredygtighed og lifecycle costs. IFU bør styrkes med flere midler til IFU Classiv og Danida Sustainable Infrastructure Financing.
- At der kommer styrket fokus på **projektudvikling og projektmodning** i udviklingslande inspireret af den nye projektmodningsfacilitet i EKF-regi. Hvis flere projekter – herunder i særdeleshed klimaprojekter – modnes kan der tiltrækkes langt mere privat kapital. Danske virksomheder kan med fordel inddrages i og bidrage til projektudvikling og projektmodning.
- At **ambassaderne gives fleksibilitet og midler** til at iværksætte samarbejder, der møder behov i det enkelte land, og hvor ambassaden vurderer, at det er relevant at inddrage private partnere.

Brug forskellige instrumenter i forskellige lande

Der er mulighed for at bruge et 'smart mix' af instrumenter til at supplere udviklingsbistanden, hvis man fokuserer på en gruppe af lande, hvor nogle er meget fattige og/eller skrøbelige og andre, der er i en mere positiv udvikling.

DI anbefaler:

- At der i langt højere grad og i god tid iværksættes privatsektorrelevante indsatser i samarbejde med lokal og dansk privatsektor i lande, der når et stadie, hvor udviklingssamarbejdet skal udfases.
- At det strategiske sektorsamarbejde styrkes og udvides inden for energi, vand, arbejdsmiljø- og forhold, intellektuelle ejendomsrettigheder, digitalisering og teknologi, skat og sundhed.

Anne Mette Kjær, Professor, Institut for Statskundskab, og formand for Udviklingspolitisk Råd

1. Efterspørgselsdrevet, langsigtet bistand virker bedst, men vi har mindre kapacitet til det

Formålet med Danmarks bistand er primært at bidrage til fattigdomsreduktion. Det kan man som bekendt læse i loven for Dansk udviklingssamarbejde. Vi ved fra forskning og erfaring, hvad der virker, nemlig efterspørgselsdrevet, langsigtet og tålmodig bistand: altså bistand der er tilpasset partnerens ønsker og behov, hvor der er ejerskab og hvor der sker en langsigtet opbygning af kapacitet. Det var fx tilfældet i landbrugssektorprogrammer i Bangladesh, eller i vandsektor programmet i Uganda, hvor Danmark tog føringen i samarbejde med Ugandas regering om at give millioner af fattige ugandere adgang til rent vand. Det er dét, Danmark er blevet rost for i evalueringer. Det er dét, der har gjort at vi har indflydelse: at vi kan 'punch above our weight', som man siger .

Men vi har fået mindre kapacitet til at gøre, hvad vi er gode til. De sidste 20 år er der ikke kun blevet skåret på bistanden som procent af BNP, men også på landeprogrammer og på udenrigsministeriets driftsbudget, så det nu er det mindste i Norden. Den seneste OECD-DAC evaluering af dansk bistand nævner lige ud at 'recent budget cuts have heavily affected organizational capacity, putting our model for development cooperation at risk'....

2. Samtidig er der kommet flere politisk fastsatte mål i det ny årtusind: sikkerhed, migration, danske økonomiske interesser.

Hvis man sammenligner *Partnerskab 2000* med *Verden 2030*, så bruges ordet interesse næsten hver side i *Verden 2030* og kun hver femte side i *Partnerskab 2000*. I *Partnerskab 2000* handler det primært om hvad der er de fattiges interesse. I *Verden 2030* fokuseres på, hvad der er i Danmarks interesse. Fattigdom bliver nævnt 59 gange i *Partnerskab 2000*, og kun 23 gange i *Verden 2030*.

Vi giver gradvist mere bistand til forskellige multilaterale formål, den såkaldte multi-bi bistand, der nu udgør ca 25 % af al bistand. Det kan der være gode sider ved, og det kan være af strategiske hensyn; men det kan også være for at opfylde de mange flere forskellige mål, og fordi hårdt pressede ambassader forsøger at leve op til disse mål med mindre kapacitet.

Fordi vi har mindre kapacitet til at opfylde flere mål, risikerer vi at underminere det vi er blevet rost for. Derfor anbefaler jeg at fylde færre politiske mål ind i strategien og fokusere på, hvad det drejer sig om: at bidrage til fattigdomsreduktion.

3. Grøn bistand skal være primært til bæredygtig fødevarerproduktion:

I år 2050 vil der være næsten to milliarder mennesker i Afrika. Og Afrikas egen fødevarerproduktion vil kun være tilstrækkelig til omkring 13 procent af disse, vurderer eksperter. Klimaforandringerne gør det endnu sværere- Vi har teknologierne til grøn bæredygtig fødevarerproduktion, men hvis vi skal have dem ud til de fattigste har vi brug for tilstedeværelse i felten, og organisatorisk kapacitet på ambassaderne.

Vi ved fra årtiers erfaring med bistand, at der ikke findes nogen nem skræddersyet løsning. At det er det lange, seje træk gennem partnerskaber, forståelse af konteksten, inklusion af lokal viden og gensidig dialog, der tæller.

Session 2: "Trends og nybrud: Udviklingsbistandens rolle i 2021 og frem mod 2030

Jesper Heldgaard, journalist

Udviklingssamarbejdet er en god investering i en stadig mere globaliseret verden, der hviler på værdier, Danmark gerne vil fremme

"Aarhus og Pretoria samarbejder om stort byprojekt". Sådan lyder en overskrift 19. januar i Globalnyt på en artikel, der beskriver, hvordan sydafrikanerne efterspørger teknisk, dansk ekspertise inden for vand og

byplanlægning. Men så sandelig også dansk viden og erfaringer om, hvordan man indretter byer og vandforsyning for både fattige og rige, og om hvordan offentlige myndigheder, private virksomheder, borgergrupper og andre kan SAMarbejde om fælles løsninger. Det er ikke ting, Sydafrika har megen erfaring med, men det er danske spidskompetencer.

Det er bare et af mange konkrete eksempler, der viser, at Danmark står ualmindelig godt rustet til at bidrage til at løse aktuelle kriser, som enkeltlande og kloden står overfor – og til at udnytte de muligheder, kriser også giver.

En af de væsentligste årsager til det, er det danske udviklingssamarbejde. Det har i 60 år givet Danmark en adgangsbillet til indsigt i virkeligheden i fattige lande over alt på jorden. Det har også sikret dansk indflydelse og en klar dansk profil i FN, i Verdenssundhedsorganisationen WHO, i de globale klimaforhandlinger mmm. Coronaen har pludselig synliggjort noget af den ekspertise herhjemme i form af den stjerneække af internationalt anerkendte danske virologer og andre sundhedseksperter, som hr. og fru Danmark nu er på fornavn med. Mange af dem har været omkring det danske udviklingssamarbejde, og den viden, de har hentet dér, ser vi alle sammen nu, at vi også kan bruge i Danmark.

Danmark har også masser at byde på inden for **klima og miljø**. Også her har dansk udviklingsbistand bidraget, fordi Danmark og danske virksomheder – bl.a. gennem det Danced, som blev sparet væk – har fået et tæt indblik i de miljø- og klimaudfordringer, både fattige og mere velstående udviklingslande står med. Resultatet er, at lille Danmark også har bud på løsninger på de enorme klima- og miljøudfordringer, verden står overfor – og en tårnhøj troværdighed.

Foreningsdanmarks kontingent til Verdensmålene

I 2015 vedtog verdens ledere Verdensmålene, der flugter fantastisk godt med de værdier, det danske udviklingssamarbejde gennem 60 år har styret efter, og nøglen til at forstå udviklingssamarbejdets og udviklingsbistandens rolle anno 2021 og frem kan være at se den som en slags kontingent til at fremme verdensmålene i en stadig mere globaliseret verden.

Derfor skal en ny strategi:

- tage udgangspunkt i og styre efter Verdensmålene
- fremme de værdier, dansk udviklingssamarbejde traditionelt har hvilet på: At bekæmpe fattigdom og fremme menneskerettigheder, demokrati, bæredygtig udvikling, fred og stabilitet
- sikre, at der er kvalificerede hoveder og hænder i UM og i udetjenesten til at følge bistanden forsvarligt til dørs
- italesætte udviklingssamarbejdet som en investering i Verdensmålene – i dansk interesse
- aktivt involvere og engagere danskere – helt bredt

En ny strategi skal IKKE spænde udviklingssamarbejdet for snævre danske interesser/indenrigspolitiske dagsordner – det vil underminere udviklingssamarbejdet og sætte den høje danske troværdighed over styr.

Session 3: Temadrøftelse om klima og den grønne dagsorden

Inger Andersen, generaldirektør, UNEP

Tak for invitationen til at orientere Folketinget om sammenhængen mellem klimaforandringer, miljø- og biodiversitetskrisen og bæredygtig udvikling, samt om den rolle Danmark kan spille gennem det multilaterale system for at tackle en planet i krise.

Tillad mig kort at sammenfatte hvad videnskaben siger, om det vi i UNEP omtaler de *'tre planetarer kriser'*.

Lad mig starte med klimaforandring

2020 på linie med 2016 som det varmeste år siden vi begyndte at måle klimaet. Virkningerne af den globale opvarmning mærkes overalt omkring os. Skovbrande, orkaner, temperatur rekorder, græshoppe plager, oversvømmelser og tørke var endog så almindelige, at de end ikke kom i nyhederne. Hvis vi ikke formår at takle klimakrisen projicerer Verdensbanken at inden 2030 vil vi se en stærk stigning til mellem 119-124 millioner mennesker som lever under fattigdomsgrænsen. Derudover har vi i 2020 alene tilføjet omk. 120 millioner "nye fattige" pga COVID pandemien. Samtidig fortæller klima projektionerne at klimaforandringer kan presse 132 millioner i migration da deres eksistens ikke længere kan støttes i deres hjem-områder.

Og så er der biodiversitet- og naturkrisen som truer vores eksistens

Vi har fragmenteret, udryddet, over-udnyttet, forurenede naturen. Vi er gået udenfor de planetariske grænser. For at støtte vores nuværende forbrug skal vi bruge 1.6 jordkloder. Og vi har jo kun en. Og det er før vi tager højde for det faktum, at levestandarden skal stige i de fattige nationer. Men mindre vi agerer og ændrer vores adfærd, står en million ud af de 7,8 millioner arter som finder på jorden overfor udryddelse. Vi mennesker har ændret 75 procent af jordens overflade og 66 procent af havene. Når vi nedbryder økosystemerne, afskriver vi grundlaget for vores egen eksistens – den mad vi spiser, det vand vi drikker, de huse vi bor i, det tøj vi iklæder os, for slet ikke at tale om temperaturregulering, økonomisk vækst, osv er jo alle naturens ydelser til vores velfærd. Vi er alle afhængige af naturen. I Europa er 84% af EU's afgrøder afhængige af bestøvere som bier og insekter. Og de globale skovarealer hjælper med til at regulere vores klima, men vi taber et skovareal der svarer til en fodboldbane hver halvandet sekund. Og vi taber tropisk regnskov lig en fodboldbane hver sjette sekund. Vi skal støtte udviklingslandene til skovrejsning. Det er både godt for landene, godt for deres økonomi og det også godt både biodiversiteten og for klimaet. Og derfor godt for os alle sammen. Her taler vi arter, levebrød og klima regulering. Samtidig er der omkring 252 millioner mennesker bor i skove og savanner og som er afhængige af disse.

Vi har kendt disse problemer gennem nogen tid

Men den beklagelige sandhed er, at verden ikke har handlet stærkt nok på videnskaben.

Tillad mig at give fire bud på, hvordan Danmark kan bidrage til at gøre vores tid til en periode for handling.

1. For det første, fortsæt med at gå forrest som et godt eksempel og omlæg til nul kulstof udledning hjemme.

Vi fejrer, at en "Net-Zero Emission Club" vokser globalt og hilser Danmarks førende rolle i denne klub velkommen. Men succesen afhænger af, hvordan landene hurtigt omsætter *forpligtelser* til nul kulstof udledning til effektive politiske løsninger og *handling*. Det er NU at tiden er inde til at indarbejde disse forpligtelser i ambitiøse såkaldte *'Nationally Determined Contributions'* (NDC'er) inden COP26 i Glasgow. Her opfordrer vi at iværksætte finansiering af grønne løsninger via COVID-19 hjælpepakker. UNEP's Emissions Gap Report fra 2020 viser at grøn genopbygning kan skære 25 procent af de forventede udledninger i 2030.

Et centralt aspekt i en grøn genopretning er, at indstille alle subsidier til den fossile brændstofindustri. Den UNEP-støttede 'Production Gap' rapport viser, at mens det er påkrævet, at vi reducerer produktionen af fossile brændstoffer med omkring 6 procent om året indtil 2030 for at holde os under 1,5°C-målet i Parisaftalen, forudsiger landene i stedet en gennemsnitligt årlig stigning på 2%. Så tilsyneladende omsætter vi ikke ord til handling.

Danmarks beslutning om at stoppe yderligere efterforskning af olie og gas og afslutte al produktion af fossile brændstoffer inden 2050 sender et stærkt signal om engagement og ansvar overfor mennesker og planeten.

Danmarks stærke lederskab inden for vedvarende energi er et bevis på den vigtige rolle Danmark spiller i at fremme en hurtigere global omstilling i energisektoren, som også kan hjælpe danske industrier med at åbne nye markeder.

2. For det andet, vis solidaritet og internationalt lederskab via miljø-fokuseret udviklingsarbejde.

Danmark har de økonomiske muskler og evner til at levere ændringer herhjemme. Men det er i Danmarks stærke interesse at støtte udviklingslandene til at gøre ligetil. Disse har dog brug for hjælp til at omstille til kulstof neutralitet - og til at tilpasse sig en verden under klimaforandring. Det er derfor afgørende, at der er sikret udvikling og klimafinansiering på et niveau, som kan støtte udviklingslandene således at de kan få ny teknologi i stedet for at læne sig op ad kul og andre forurenende energikilder, samtidig med at hjælpe med klima tilpasning således at landene har større klima-resiliens.

Klimatilpasning er også et stærkt redskab til fattigdomsbekæmpelse og kan give et væsentlig bidrag til at løse biodiversitetskrisen. Investering i biodiversitet, i økosystemer; i naturens modstandsdygtighed og naturbeskyttelse - er en af de smarteste beslutninger vi kan tage i vores tid. Fortsat solidaritet og lederskab fra Danmark og EU er afgørende for både klimaet og naturen.

Men at vise solidaritet betyder også at tænke på tværs af miljødagsordenen. I år har vi chancen for at gøre netop det: På FN's topmøde om fødevarer systemer. På COP26 i Glasgow. På COP15, der vil sætte rammerne for vores nye globale mål for biodiversiteten og naturen. På ørkensprednings konventionens COP som også er nummer 15. Alle disse har vigtige og omfattende eksistentielle implikationer for vores jord. Og derfor for hele det globale samfund.

For det tredje, fortsæt med at investere i forskning & innovation og del adgangen til ny teknologi

Menneskeheden har tilstrækkelig opfindsomhed til at udvikle nye teknologier, der kan gøre vores samfund langt mere cirkulære og ressourceeffektive. Ifølge UNEP's Internationale Ressource Panel kan udledningen af drivhusgasser fra materiale livscyklus i G7 og Kina for eksempel reduceres med 80 procent inden 2050 gennem bedre planlægning, design, produktion og genanvendelse i byggebranchen.

Danmark har noget af de bedste teknolog og know-how i verden, så jeg beder jer om at anvende og dele dem. Jeg beder også Danmark om, at fortsætte med at investere i forskning og innovation for at frembringe nye løsninger. I den sammenhæng er UNEP den stolte vært for UNFCCC's "Technology Mechanism", CTCN, her i Danmark. Jeg håber, at denne mekanisme fortsat kan stole på Danmarks generøsitet.

Endelig og mit fjerde punkt, må vi muliggøre en inkluderende multilateralisme for miljøet

Som FNs Generalsekretær har påpeget, "videnskaben har leveret, men solidariteten svigter". Ikke desto mindre ved vi alle, at inkluderende multilateralisme er den eneste måde hvorpå vi kan løse de udfordringer vi står overfor. Hvis en af os har COVID, har vi alle COVID. Hvis en har klima forandring, har vi alle klima forandring. Forventningen til os er, at vi genskaber det lederskab og den solidaritet, som muliggjorde Parisaftalen for fem år siden, samt at udvikle nye greb og funktioner for en effektiv, netværksbaseret og inkluderende multilateralisme. Og jeg tør godt sige, jeg mener, at der er grund til håb i den henseende.

Tak igen for muligheden for at dele mine tanker.

Session 3: Temadrøftelse om klima og den grønne dagsorden

Rasmus Stuhr Jakobsen, generalsekretær, CARE

Mærkesag 1: Strategien skal sammentænke klima, konflikt og fordrivelse

Ifølge UNHCR er der 80 mio. flygtninge på globalt plan, mens IDMC anslår, at 24 mio. mennesker i 2019 blev fordrevet alene pga. klimaforandringer og ekstremt vejr. Antallet risikerer at eksplodere i fremtiden. Da vi ved, at klimaforandringer øger risikoen for krig og konflikt om land- og naturressourcer, skal en ny strategi sammentænke disse faktorer langt bedre: *"40 % of intrastate conflicts over a 60-year period were associated with land and natural resources"* (UNCCD, 2014).

Konkrete anbefalinger:

1. Anerkend og adresser sammenhænge mellem klima, konflikt og fordrivelse i udviklingspolitikken.
2. Gør klima til et centralt fokuspunkt i arbejdet med fredsopbygning og konfliktforebyggelse.
3. Pres globalt på for bedre hjælp, rettigheder og beskyttelse til mennesker, som fordrives pga. klima.
4. Prioriter bevarelse, genopretning og forvaltning af økosystemer for at reducere risiko for konflikt.
5. Klima skal være et centralt parameter i al udviklingspolitik, og DK skal fremme naturbaserede løsninger i arbejdet i Syd, hvoraf flere – fx træplantning – også har et reduktionspotentiale.

Mærkesag 2: Klimabistand skal være ny, additional og præcis

De rige lande bærer den største del af ansvaret for klimakrisen, men løber fra løfterne om at give 100 mia. USD årligt i klimabistand. Strategien skal cementere, at DK vil betale en fair share heraf, der gives som nye og addtionelle midler. En større del af klimabistanden bør målrettes klimatilpasning. Strategien skal også imødegå Rigsrevisionen kritik af DKs klimabistand, som er præget af mangel på planer og overrapportering.

Konkrete anbefalinger:

1. Tydeliggør, hvad DKs fair share er. Det bør fastslås, at DKs fair share af rige landes klimabistand på 100 mia. USD årligt er 5. mia. kr. årligt, og at pengene skal gives som nye og additionelle midler, så de ikke kan finansieres af midler inden for den normale bistandsramme på mindst 0,7 pct. af BNI.
2. Målret en større del af klimabistanden (70 pct.) til klimatilpasning, og gør det tydeligt, hvordan DK internationalt vil arbejde for, at en større del af klimabistanden gives som bistand i stedet for lån.
3. Styrk fokus på "loss and damage", så det bliver klart, hvordan DK konkret vil hjælpe fattige lande, der rammes af klimakatastrofer.
4. Giv konkrete svar på, hvordan DK vil komme overrapportering til livs og skabe mere transparens om klimabistanden. Rigsrevisionen kritiserede, at der kun i begrænset omfang er opstillet mål for klimaindsatsen. Hovedlinjerne for klimabistanden bør derfor fremgå af strategien, og det bør gøres klart, at programmeringen vil blive styrket.

Mærkesag 3: Udnyt potentialet i innovation og partnerskaber

Der er brug for nye ideer og teknologier, der imødekommer de udfordringer, som klimaforandringer skaber i udviklingslandene. DK skal udnytte potentialet i innovation og partnerskaber mellem civilsamfundet, det offentlige og det private, som kan udvikle nye, smarte løsninger, som gavner verdens fattigste.

Konkrete anbefalinger:

1. Styrk fokus på innovation, partnerskaber og skalering, og lad det fremgå af strategien, at innovation bør tage afsæt i brugernes behov og praksisser og ledes og informeres fra det lokale perspektiv.
2. Tilskriv civilsamfundet en hovedrolle i innovationsindsats, da civilsamfundet har kontakter, erfaring og kompetencer, der gør det lettere at udvikle gode løsninger med stærk lokal forankring.

Session 4: Temadrøftelse om irregulær migration og fordrivelse

Hans Lucht, seniorforsker, DIIS

Afrika: Irregulære migranter eller flygtninge og fordrevne?

Irregulære migranter og flygtninge rejser gerne på de samme ruter og under samme vilkår undervejs via Nordafrika til Europa. Men de har naturligvis forskellige grunde til at rejse og forskellige rettigheder. Irregulære migranter fra Afrika er typisk unge mænd fra Vestafrika eller Nordafrika, der søger arbejde.

Flygtninge er et stort og stødt voksende problem i Afrika, mens den irregulære migration mod Europa har været faldende de seneste år. I 2020 var antallet af mennesker på Middelhavet det laveste i mange år. Derfor er det et godt tidspunkt at lave robuste europæiske aftaler om håndtering af migranter og flygtninge, så forhandlinger ikke finder sted i lyset af nye tragedier.

Flest rejser indenfor Afrika

Generelt foregår omkring 80 procent af afrikansk migration mellem afrikanske stater. Derefter til Nordafrika, Mellemøsten og Golfstaterne, mens dem der kommer til Europa over Middelhavet udgør en relativt lille del i det store billede. Afrikanere migrerer til lande som Elfenbenskysten, Nigeria og Sydafrika på grund af uddannelse, arbejde og også for at søge medicinsk behandling.

Covid-19 og migration

2020 har været et usædvanlig år, også i Afrika. 2020 skulle være det år, hvor den afrikanske frihandelsaftale blev en realitet, men så kom pandemien og i stedet lukkede 43 ud af 54 afrikanske stater grænserne. Migrationen må forventes at tage til, når Covid-19 klinger af, og det igen bliver muligt at krydse grænser i Afrika. Selvom antallet af irregulære migranter på Middelhavet er faldet, så er det opstået ny ruter i kølvandet på Covid-19. Eller rettere: Inaktive ruter er blevet aktive igen pga. restriktion på rejser i Nordafrika. Det gælder den lange og farlige sørejse til De Kanariske Øer fra Vestafrika. Libyen-Italienruten er også taget til. Det er bekymrende, at to af verdens farligste migrationsruter lige nu vokser.

Fremtidens irregulære migration fra Afrika

På den korte bane må man forvente en stigning i den irregulære trafik over Middelhavet, når pandemien har lagt sig. På den mellemlange bane er der meget der afhænger af Libyen og Tyrkiets velvilje og evne til at vogte grænserne for Europa. På den lange bane skaber befolkningstilvækst, klimaforandringer og velstand yderligere mobilitet. Og må forventes at skabe yderligere irregulær migration til Europa. Svaret på den udfordring er ikke at hegne Afrika inde, men at give afrikanere flere rejsemål end Europa, dvs. investering i regionale arbejdspladser så migration bliver et valg og ikke en nødvendighed.

Session 4: Temadrøftelse om irregulær migration og fordrivelse

Charlotte Slente, generalsekretær, Dansk Flygtningehjælp

Opsummering af DRC Dansk Flygtningehjælps anbefalinger til ny udviklingspolitisk strategi

Fortsat rettighedsbaseret, behovsdrivet og langsigtet udviklingsbistand: Pt. lever 80 millioner mennesker i fordrivelse på verdensplan, inklusiv mere end 26 millioner flygtninge. Dette fordrer en beskyttelsesorienteret udviklingsbistand, der tager sit afsæt i menneskerettighederne, er behovsbaseret og langsigtet, med et betydeligt fokus på civilsamfundets rolle. Derfor er det vigtigt ikke at politisere og instrumentalisere bistanden. At det ikke bliver migrationsbekæmpelse og indenrigspolitik, der sætter dagsordenen for vores bistand og for, hvor og hvordan vi engagerer os, så vi ikke underminerer langsigtede udviklingsresultater eller den regelbaserede verdensorden, vi selv står så stærkt på.

Bedre ansvarsdeling og strukturel støtte til stater, der huser et stort antal fordrevne og forbedret adgang til bæredygtige løsninger for flygtninge og fordrevne: Nogle få lande løfter størstedelen af

ansvaret for at huse verdens flygtninge (73 % af verdens flygtninge befinder sig i de såkaldte "nærområder" og 85 % i udviklingslande). Det på trods af, at vi med den globale flygtningeaftale, der blev vedtaget i 2018, den globale compact for flygtninge, netop stadfæstede bedre ansvarsfordeling som et af grundpræmisserne i det internationale samarbejde for at forbedre flygtninges vilkår. Dette fordrer øget solidaritet med nærområderne og de stater, der huser store flygtningebefolkninger for at overkomme nogle af de udfordringer, de står overfor, som f.eks. adgang til rettigheder og behovet for at skabe økonomisk vækst og jobs, både for værtssamfundsmedlemmer samt flygtninge.

Som led i bedre ansvarsfordeling og solidaritet med stater, der huser store flygtningebefolkninger bør DK overveje at modtage flere kvoteflygtninge. Det ensidige fokus på modtagecentre i tredjelande er desuden undergravende for såvel global solidaritet og ansvarsdeling, samt et negativt udviklingspolitisk og beskyttelsesmæssigt signal til verdens fattige og konfliktramte lande.

Større fokus på konfliktløsning / konfliktforebyggelse samt klimaforandringer som

'konfliktforstærker': En stor andel flygtninge og fordrevne kommer fra få, men alvorlige konflikter (næsten 70 % af flygtninge aktuelt stammer fra blot fem lande: Syrien, Venezuela, Afghanistan, Sydsudan og Myanmar - udover selvfølgelig palæstinensiske flygtninge). Vi ser en klar tendens henimod mere langvarig fordrivelse – også i takt med, at konflikter forbliver uforløste i længere tid. 78% er flygtninge i over fem år, og fordrivelse varer i gennemsnit 20 år for flygtninge og mere end 10 år for langt størstedelen af de internt fordrevne (ifølge ECHO). Fordrivelse vil fortsætte og beskyttelsesbehovene stige, hvis ikke vi fremadrettet tænker forebyggelsesarbejdet endnu mere ind via øget investering i det langsigtede fredsopbygningsarbejde, herunder styrkelse af lokalsamfunds og lokale myndigheders evne til at forebygge og løse konflikter, suppleret med en øget multilateral indsats. Dette fokus bør også komplementeres af investering i lokalsamfunds og nationale myndigheders evne til at modstå og tilpasse sig klimaforandringer, som i stigende omfang driver fordrivelse og rammer de mest udsatte befolkningsgrupper i skrøbelige kontekster hårdest.

Fremme inklusionsagendaen og skabe øget adgang til uddannelse og jobs: varigheden af fordrivelsessituationer i dag fordrer tilgange, der kan imødekomme de skiftende behov, fordrevne har - fra de akutte til de mere langvarige, samt styrke relationer til værtssamfund. Det vil sige sammentænkte, integrerede indsatser, der både afhjælper akutte, humanitære behov men også styrker flygtninges modstandskraft og evne til at forsørge sig selv igennem adgang til basale ydelser som uddannelse og jobs og øget inklusion i de samfund, de befinder sig i.

Adresser skrøbelighed: Styrk princippet om ikke 'at lade nogen i stikken', der er et tværgående princip i verdensmålene, også i lyset af COVID-krisen.

Session 4: Temadrøftelse om irregulær migration og fordrivelse

Anders Ladekarl, generalsekretær, Røde Kors

Røde Kors' perspektiv på, hvilke indsatsområder, der bør prioriteres i den kommende udviklingspolitiske strategi vedrørende irregulær migration og fordrivelse.

Humanitær bistand i relation til flygtninge og fordrevne er præget af, at langt de fleste flygtninge opholder sig i nærområderne til deres oprindelsesland. Samtidigt er fordrivelse ofte et langvarigt fænomen, hvor den gennemsnitlige flygtning er fordrevet i imellem 5 og 20 år. Når hundrede tusinder af mennesker flygter, skabes et stort pres på nærområder, som modtager disse flygtninge. Det har vi set i Bangladesh efter konflikten i Myanmar. Vi har set det i Tyrkiet og Libanon i kølvandet på den syriske borgerkrig. Og mange andre steder. Det medfører en række udfordringer. For det første kan de lande, som huser flygtningene, ofte ikke levere basale ydelser til de mange flygtninge. De lever derfor ofte uden adgang til mad, medicin og uddannelsesmuligheder. For det andet påvirkes lokalsamfundene, hvor flygtningene opholder sig. Her er

sundhedssystemer, skolefaciliteter og arbejdsmarkedet ikke udviklet til at understøtte så stort et antal mennesker. Det medfører konflikt mellem lokalbefolkning og flygtninge.

En velfungerende indsats for flygtninge i nærområder bidrager til at imødekomme flere udfordringer på én gang. Et eksempel på en sådan indsats er et Kizilav kredittkortet i Tyrkiet, der uddeles til flygtningefamilier i Tyrkiet. Med et fast månedligt beløb får de mulighed for lokalt at købe mad, tøj og medicin. Det har haft en afgørende betydning, for at sikre særligt syriske flygtninge rimelige forhold i Tyrkiet. Samtidigt er det et vigtigt skridt på vejen til selvforsørgelse.

Også i Kenya arbejdes der med humanitær støtte til flygtninge der samtidigt bidrager til stabiliteten i det samlede lokalsamfund. Her understøttes eksempelvis adgangen til sundhedsydelse, der både kommer flygtninge og lokalsamfund til nytte. Det mindsker konfliktniveauet mellem flygtninge og lokalsamfund og skaber grobund for at flygtningene kan indgå i det omkringliggende samfund.

Humanitær bistand til områder med stort flygtningepres er komplekst og påkalder sig tålmodighed. Men Danmark har allerede arbejdet med indsatser i nærområder til konflikter og katastrofer, og der er meget der fungerer. De to ovenstående eksempler viser netop, hvordan Danmark allerede i dag gennem udviklingsbistanden understøtter langsigtede og virksomhedsfulde indsatser. Det skal vi holde fast i, når den kommende udviklingspolitiske strategi skal udvikles.

En dansk udviklingsstrategi bør drives af princippet om at hjælpe, hvor behovet er størst. Vi skal og må sætte skrøbeligheden i centrum for både strategi og konkrete indsatser – både de kortsigtede og dem på den længere bane. Derudover må styrkelse af de lokale aktører prioriteres. Staterne i værtslandene er ofte svage og samarbejde med lokale aktører er nødvendigt for at nå helt ud i alle lokalsamfund og yde bidrag, der samtidig støtter de hårdt pressede værtssamfund. Med de midler, kan vi bidrage til regionale løsninger på fordrivelse, hvor vi sætter flygtninge i stand til at klare sig selv at inkludere dem i de lokalsamfund, som de befinder sig i.

Session 5: Temadrøftelse om demokrati og menneskerettigheder herunder ligestilling og arbejdsrettigheder

Eva Grambye, vicedirektør og chef for internationalt område, Institut for Menneskerettigheder

- Forbliv tydelig forsvarer af den internationale **retsorden** – suppler narrativ: menneskerettigheder = problemknuser
- Styrk **tilliden** i de lande vi engagerer os med
 - Opbyg menneskeretlig viden og kapacitet i retsvæsen, sikkerhedsstyrker, forvaltning
 - Opbyg medborgerskab – uddan unge i menneskerettigheder, sikre reel adgang til offentlig information og frie medier
 - Skab retssikkerhed - adgang til juridisk bistand for mest udsatte, arbejd på lokalt niveau, inkl. med religiøse ledere
 - Adresser social ulighed – hjælp myndigheder til at undgå diskrimination ved adgang til basale ydelser (uddannelse, sundhed etc)
- Ansvarliggørelse af **digitaliseringen**
 - Indarbejd digitalt ansvar i god regeringsførelsesprogrammerne (lovgivning, monitorering)
- Sikre grøn og retfærdig **omstilling**
 - Stil krav til investorer, virksomheder og myndigheder om at indtænke menneskerettigheder i deres globale værdikæder og udbud

- Tænk MR og SDG sammen på lande niveau - systematisk brug af +160.000 landeanbefalinger fra menneskeretlig rapportering
- Partnerskaber mellem myndigheder og myndigheder/virksomheder – danske kompetencer f.eks. digitalisering
- Partnerskaber mellem nordiske lande – handling bag Nordic Ministers' Op-Ed: ” *Our five governments are striving to make sure that human rights, democracy, the rule of law and gender equality are at the centre of the ... global response*”
- F.eks. fællesnordiske landefonde mhp systematisk opfølgning på menneskeretlige anbefalinger fra FN

Session 5: Temadrøftelse om demokrati og menneskerettigheder herunder ligestilling og arbejdsrettigheder

Jesper Nielsen, chef for international afdeling, 3F

Arbejdstagerrettigheder under pres - hvad kan Danmark gøre?

- 1) **Fattigdom på rettigheder bør være parameter for Danmarks udviklingspolitiske prioriteringer.** I syv år er det gået ned ad bakke med arbejdernes rettigheder globalt iflg. Global Rights Index fra den internationale fagbevægelse ITUC. De ti værste lande at være arbejder i er: *Bangladesh, Colombia, Egypten, Filippinerne, Honduras, Indien, Tyrkiet, Zimbabwe*, Brasilien og Kasakstan. Indiske delstater har startet et nyt ræs mod bunden under corona-krisen ved at suspendere arbejdsmarkedslovene og sætte arbejdstiden op til 12 timer. Arbejdsrettigheder bør prioriteres højt og indtænkes overalt hvor der bruges udviklings-penge. Arbejdere i f.eks. infrastruktur- og energiprojekter skal oplyses om deres rettigheder. Respekt for rettighederne skal med i udbud, kontrakter og indkøbspolitik.
- 2) **Just transition det overordnede mål:** Corona-krise og klimakrise øger uligheden. Vejen ud af corona-krisen skal have retning mod grøn omstilling. Der skal fokus på fair omstilling. Klimapolitik risikerer at blive bremset af sociale oprør, hvis den sociale dimension ikke er med. Arbejdstagere skal med på råd fra start og sikres gennem uddannelse og opkvalificering til grønne job, via beskyttelse af rettighederne og social sikring.
- 3) **Verdensmål 8 og ligestilling i fokus:** Kampen mod fattigdom og ulighed er slået flere år tilbage pga. corona-krisen. Regulære job er gået tabt, uformel beskæftigelse og fattigdom vokser. Ved at skabe anstændigt arbejde bidrager vi også til en række andre verdensmål (1, 2, 3, 4, 5, 10). Hvor flere danske aktører bidrager – virksomheder, myndigheder og civilsamfund, opnås størst synergi. **Verdensmål 5 og 8** hænger tæt sammen. Lige adgang til anstændigt arbejde fremmer ligestilling i samfundet.
- 4) **Ukontrolleret migration og social dumping må medtænkes.** Her peger pilen imidlertid ikke entydigt på Afrika. Der er ingen afrikanske lande på top ti listen over de lande, der leverer flest migranter. 3F møder flere migrantarbejdere i Danmark – og har flere medlemmer - fra Østeuropa, Mellempøsten, Syd- og Sydøstasien end fra Afrika.
- 5) **Aktiv brug af handelsaftalernes kapitler om bæredygtighed.** Via EU har vi lovet folk i lande med en EU-handelsaftale, at deres rettigheder skal respekteres. Det må vi leve bedre op til. Håndhævelsen må styrkes og EU/dansk udviklingsbistand må målrettet støtte bl.a. fagbevægelsen i at kunne holde deres regeringer fast på aftaler, de har skrevet under på.
- 6) **Fremme af virksomhedernes samfundsansvar/nødvendig omhu.** Virksomhederne kan bidrage endnu mere til bæredygtig udvikling. Det kan skabe synergi med andre danske aktører og der skal prioriteres efter at opnå denne virkning. Fagbevægelsen kan rådgive og virksomhederne kan styrke samarbejdet med egne tillidsfolk. Dette fokus på samfundsansvar gælder også for investeringer - og IFU.

- 7) **Danmark kan gøre en vigtig forskel.** Vi har noget unikt at bidrage med - et velorganiseret og samarbejdende arbejdsmarked med respekt mellem parterne og stor erfaring i forhandlede, fredelige konfliktløsninger. Det er en stor styrke, når de to parter og danske arbejdsmarkedetsmyndigheder er med i samarbejdet som det har været tilfældet i Bangladesh og Myanmar. **Arbejdsmarkedskonsortiet** er et unikt tilbud til dansk udviklingsbistand, med et potentiale, der endnu ikke er fuldt udfoldet.

Session 5: Temadrøftelse om demokrati og menneskerettigheder herunder ligestilling og arbejdsrettigheder

Kristian Weise, generalsekretær, Oxfam IBIS

1. **Sætte menneskerettigheder, demokratiudvikling, og god regeringsførelse højt på dagsorden.** En af det danske samfunds største styrker er vores pluralistiske demokrati og frie, levende civilsamfund. Det giver et helt særligt udgangspunkt for at skabe positive forandringer i verden til gavn for alle mennesker, ved at sætte menneskerettighederne først og bruge udviklingspolitikken til at understøtte demokratier, frie samfund og stærke civilsamfund.

Civilsamfundsorganiseringer og faglige organisationer har stor betydning for at sikre borgere adgang til resurser og indflydelse på deres samfundsudvikling og for muligheden for reelt at tage styring i eget liv. Over alt i verden går mennesker sammen og kræver frihed, værdighed og indflydelse. Det skal vi støtte.

2. **Øg bistanden til civilsamfundet og lokalisering.** Udviklingspolitikken bør prioritere civilsamfund og støtten til lokale partnere som centralt element. Lokale civilsamfund er vigtige aktører for de forandringer mod mere bæredygtige samfund, som vores udviklingsbistand sigter på at skabe. Støtte til civilsamfundsorganisationer i Syd skal fortsat være central del af strategien.

Den lokale involvering sikrer mennesker ejerskab til deres samfundsudvikling. Og dansk civilsamfund, ikke mindst gennem vores globale alliancer, kan være del af eller facilitere koblingerne mellem det lokale, nationale og internationale.

Det bør implementeres i alt fra det akutte humanitære arbejde, når konteksten muliggør det, til det langsigtede arbejde; fra fredsopbygning, over uddannelse til mere effektive og retfærdige skattesystemer.

3. **Fokus på kvinders og pigers rettigheder.** Særligt pigers og kvinders rettigheder bør stå centralt i den nye strategi, hvis vi vil støtte demokrati og menneskerettigheder. Der er en stærk tradition i Danmark for støtte til kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder, men der kan med fordel lægges mere vægt på støtte til kvinders økonomiske uafhængighed og rettigheder i en politisk kontekst.
4. **Fattigdom og ulighed går hånd i hånd – Danmark skal bekæmpe begge dele.** Vi skal fokusere på den langsigtede udvikling, på fattigdomsreduktion og bekæmpelse af ulighed. De er hinandens forudsætninger. Ulighedsbekæmpelse, også som verdensmål, er afgørende for andre mål om for eksempel mere fred og stabilitet, færre humanitære kriser, veludviklet klimatilpasning og bæredygtige samfund.

Konkret kan Danmark støtte **uddannelse og uddannelsesindsatser**, som, udover at sikre børn og unge adgang til højere indkomst gennem uddannelse, danner til at være selvstændige borgere, der kender deres rettigheder og gør op med stereotyper kønsroller eller etniske hierarkier.

5. **Danmark kan med fordel nedtone sine egeninteresser.** Nogle af de politiske, men særligt også de økonomiske. Hvis vi virkelig vil demokrati og menneskerettigheder, så vil det være bedre at arbejde for krav om overholdelsen af menneskerettigheder – også retten til at organisere sig i fagforeninger – i klimaindsatserne, såvel som i handelsaftaler fremfor ekstra salg danske varer og tjenesteydelser.

- 6. Højt udviklingsbistandsniveau i kroner og ører, og også i kvalitet.** Danmarks udviklingsbistand er som andel af vores samlede økonomi på det laveste niveau i 40 år. Og det på et tidspunkt, hvor regeringen har lovet additionelle midler til håndtering af klimakrisen og hvor fattigdommen er eksploderet som følge af verdens nedlukning under corona-krisen. **Fokus skal være på det lange seje, fagligt funderede træk.**